Lucian GIURA

Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu, Facultatea de Istorie şi Patrimoniu "Nicolae Lupu"
"Lucian Blaga" University of Sibiu, "Nicolae Lupu" Faculty of History and Patrimony

Ştiri din presa austriacă referitoare la Unirea Principatelor Române*

News from the Austrian press regarding the Union of the Romanian Principalities

The celebration of one and a half centuries from the realization of the „Little Union" of 1859 (that is, Moldavia's union with Wallachia) allows the presentation of some lesser known aspects referring to this event, as shown in the pages of some Austrian publications of the time (*Die Presse*, from Vienna, *Neue Wiener Zeitung*, also from Vienna, and *Innsbrucker Zeitung*, from Innsbruck).

In spite of the obvious conditions of the time, of territorial remoteness, and of more or less motivated interests, the articles referring to the Romanian area do embrace the cause of veridicality.

Keywords: Union of the Romanian Principalities, Alexandru Ioan Cuza, press, Vienna, Ad-Hoc Divans

Institution's address: Bd-ul.Victoriei, Nr.5-7, Sibiu, 550024, România; tel./fax:: +40-269 21.44.68,
e-mail: *istorie@ulbsibiu.ro*
Personal e-mail: *lucian_giura@yahoo.com*

Unul din cele mai importante evenimente ale istoriei româneşti, o conştientizare a sentimentului naţional, petrecut în urmă cu un veac şi jumătate, cel care marca începutul procesului de modernizare al spaţiilor mioritice, îl reprezintă Unirea Moldovei cu Ţara Românească, de la 1859[1].

În pofida condiţiilor evidente ale epocii, a distanţelor teritoriale care despart cele două zone geografice, a intereselor mai mult ori mai puţin motivate, presa austriacă a vremii face referiri de multe ori substanţiale la evenimentele care se derulau în spaţiul carpato-danubian.

O primă, dar scurtă ca întindere, ştire care se întâlneşte în presa austriacă[2] venită pe filieră turcă, din Constantinopol, consemnează faptul că în Moldova, şansele cele mai mari de a deveni domnitor (gospodar, termen utilizat în informaţia respectivă) le avea Mihail Sturza.

Un alt cotidian vienez[3] publică un larg articol de fond (ştire preluată din publicaţia franceză *Moniteur*) prin care se realizează o sinteză generală a statutului Principatelor Române subliniind, totodată, interesul sporit a două mari puteri ale vremii, Rusia şi Turcia, faţă de zona românească. În concordanţă cu zvonurile care circulau în epocă, referitoare la o posibilă unire a celor două ţări române, articolul manifesta neîncredere faţă de o posibilă unire a acestora. În paginile aceluiaşi cotidian, de data aceasta ştirea fiind preluată din publicaţia franceză *Independance*, se fac referiri la o şedinţă a divanului ad-hoc de la Iaşi; parte din hotărârile luate în urma dezbaterilor din această instituţie moldavă, sunt aduse la cunoştinţa publicului cititor vienez (exemplificăm doar prin faptul că s-a hotărât ca şi clerul catolic să fie *remunerat* pe viitor de la bugetul de stat)[4].

Este cazul ca, acum şi aici, în economia spaţiului afectat acestei intervenţii, să menţionăm faptul că, în anul 1856, Congresul de la Paris reunea puterile europene - Rusia, Franţa, Anglia, Austria, Prusia, Sardinia şi Turcia - în vederea redactării tratatului de pace menit a încheia Războiul Crimeii (1853-1856). Tratativele şi discuţiile purtate de către reprezentanţii diplomatici ai acestor state s-au referit, printre altele, şi la situaţia politică din Principatele Române. Tratatul semnat la Paris la 30 martie 1856, înlătura protectoratul rusesc asupra Principatelor, acestea rămânând numai sub suzeranitatea Înaltei Porţi şi având garanţia marilor puteri.

Tratatul statua concret faptul că nici una din puterile semnatare şi nici vreun alt stat nu avea dreptul de a se amesteca în afacerile interne ale celor două principate. În privinţa organizării interne ale celor două state româneşti se prevedea revizuirea Regulamentelor organice (după care fuseseră guvernate până la acea dată) în concordanţă cu speranţele românilor. În acest

scop urma să fie convocat, în fiecare principat, câte un Divan Ad-hoc, reprezentând toate clasele societăţii pentru ca, ulterior, dorinţele românilor să fie analizate de către puterile europene semnatare ale tratatului de la Paris. Până la stabilirea unei hotărâri definitive pe care urmau să o adopte Marile Puteri, Ţările române trebuiau să fie conduse de caimacami. Aspecte importante care s-au stabilit cu această ocazie fac referire la libertatea navigaţiei pe Dunăre şi la neutralitatea Mării Negre.

La scurt timp după ce hotărârile Tratatului de la Paris au devenit cunoscute opiniei publice româneşti, în Principatele Române au demarat pregătirile în vederea alcătuirii şi întrunirii Divanurilor Ad-hoc. Curentul în favoarea unirii cuprinde un segment din ce în ce mai consistent al populaţiei din ambele provincii româneşti.

Dacă în Ţara Românească alegerile pentru Divanurile Ad-hoc s-au făcut sub o severă şi corectă supraveghere din partea caimacamului Alexandru Ghica (fostul domn) şi a Comisiei Marilor Puteri, care-şi avea sediul în Bucureşti (menirea acesteia era de a monitoriza lucrările Divanurilor Ad-hoc, pentru o liberă exprimare a voinţei şi doleanţelor românilor) în Moldova, însă, datorită atitudinii antiunioniste a caimacamului Toderiţă Balş şi a celui care i-a succedat, Nicolae Vogoride, listele electorale, precum şi rezultatul lor au fost falsificate[5].

Pe acest fond, pe această stare de lucruri, se produce un protest puternic al partizanilor unirii precum şi o intervenţie dinafară a puterilor europene favorabile cauzei româneşti, fapt care a dus la anularea acestor alegeri.

Pe lângă antiunioniştii interni, istoria consemnează şi o forţe externe care se opuneau Unirii, şi anume Austria şi Turcia. Referindu-se la acest aspect şi la implicaţiile sale, Constantin C. Giurescu menţiona următoarele: „Cea dintâi [Austria] îşi dădea seama că, odată Principatele unite, ele vor fi un necontenit punct de atracţie pentru românii de peste munţi care, în cele din urmă, se vor uni şi ei, formând un singur stat naţional, după cum s-a şi întâmplat. Turcia, pe de altă parte, simţea că Muntenia şi Moldova unite vor avea altă putere şi altă autoritate, nu vor mai putea fi tratate ca până atunci şi vor tinde în mod normal, spre independenţa politică”[6].

În favoarea unirii, „în grade variabile”, se exprimau celelalte puteri europene. Astfel, Franţa considera că un stat român unit, la Dunărea de Jos, avea să fie în perspectivă un sprijin, de loc neglijabil, al politicii şi expansiunii economice franceze în această zonă geografică a Europei. Rusia se exprima fără rezerve în favoarea Unirii Principatelor căci acest lucru ar genera, fără îndoială, o slăbire a Turciei, „adversarul ei dintotdeauna, şi, implicit, un exemplu de urmat de către popoarele creştine din Balcani”. Micuţele state Sardinia şi Piemontul sprijineau necondiţionat unirea românilor, Cavour urmând un scop similar: unirea Italiei. Anglia, care la început se pronunţase pentru unire, îşi reconsidera poziţia deoarece manifesta temeri că Unirea însemna o slăbire a Turciei şi prin aceasta se creau condiţii favorabile pentru Rusia. Prusia manifesta o poziţie favorabilă căci, în final şi ea dorea ca unificarea germană să se realizeze în jurul său.

Pe data de 17/29 iulie 1856 sunt numiţi caimacami, în Muntenia, Alexandru Ghica, fostul domn, iar în Moldova, mai întâi Toderiţă Balş, şi în urma decesului acestuia Nicolae Conachi-Vogoride, ambii filo-turci şi filo-austrieci, deci anti-unionişti.

Pe acest context, ştirile apărute în presa austriacă făceau aprecieri privitoare la evoluţia stării de fapt din principate. Astfel, pe lângă anunţul conform căruia Consulul general francez acreditat la Bucureşti urma să-şi petreacă concediul pe meleagurile austriece, cititorii sunt informaţi şi asupra faptului că Franţa îşi manifesta simpatia şi sprijinul pentru prinţul Vogoride („der Kaimacan der Moldau, auf diesem Posten belassen werde!”).

O altă publicaţie austriacă a vremii ne informa asupra faptului că „problema orientală” şi rezolvarea viitorului provinciilor Moldova şi Ţara Românească stăteau cu prioritate pe agenda de lucru a cabinetelor europene[7].

O telegramă din Paris, preluată de publicaţia vieneză *Die Presse*[8], informa asupra faptului că un oficial francez, comisarul pentru Principate (*Herr von Talleyrand*), a părăsit Bucureştiul pentru a reveni la Paris. Cea de a doua ştire făcea, în baza analizei politice europene, constatarea că, în privinţa principatelor

Al.I. Cuza
litografie de Strixner

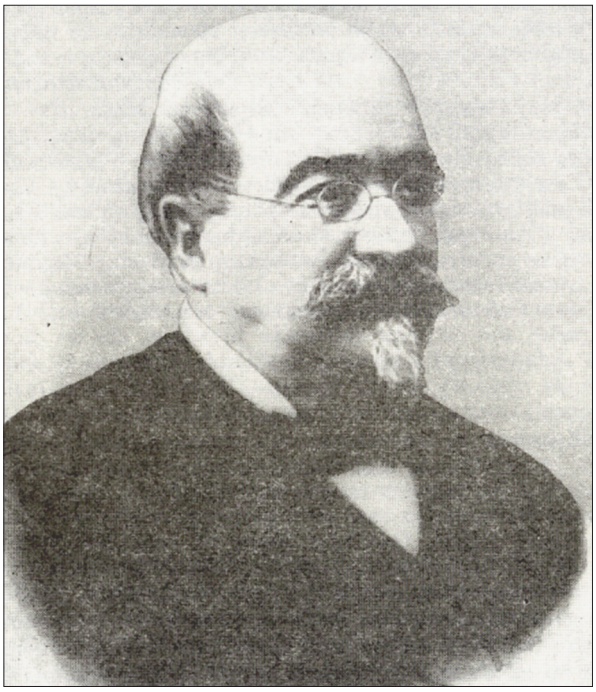
dunărene şi a Canalului de Suez, relaţiile anglo-franceze din ultimele luni au devenit discordante şi încordate „um nicht zurückzuwirken auf die Beziehungen beider Cabinette".

Publicaţia *Wiener Zeitung*[9] (utilizând aceeaşi sursă externă ca şi celălalt cotidian vienez, *Die Presse*, respectiv publicaţia *Ostdeutsche Post*) insera pe prima pagină conţinutul unei telegrame sosite din Iaşi prin care se arăta că unioniştii au avut câştig de cauză („Die Unionisten haben besiegt"), colonelul Alexandru Ioan Cuza a fost ales domnitor al Moldovei depunând jurământul pe Constituţie în aplauzele generale, caimacamia predându-i puterea. Se făcea, în finalul textului publicat, menţiunea că o telegramă privată şi sosită la Viena confirma cele de mai sus. Se specifica în mod special faptul că Alexandru Ioan Cuza a fost ales în unanimitate ca domn al Moldovei.

În mod identic, dar mult mai sintetic, se prelua informaţia şi se aducea ştirea şi la cunoştinţa cititorilor oraşului Innsbruck[10].

În a treia decadă a lunii ianuarie (stil nou!), *Die Presse* preia o ştire (depeşă) de la Constantinopol în care se descrie atmosfera din capitala turcă, relevând acalmia care domnea în această zonă geografică: „Die politische Lage ist ganz ohne Interesse. Die Diplomatie verhält sich ruhig. Die Pforte scheint die moldo-walachische Wahlrezultate hinzunehmen, und verzichtet darauf, die Candidaten Stirbey's in die Walachei zu unterstützen".

În ziua de 23 ianuarie (stil nou!), publicaţia vieneză *Die Presse*[11] revine cu un articol, pentru informarea publicului cititor, în care se sublinia faptul că Alexandru Ioan Cuza a câştigat alegerile din Moldova: „...Oberst Alexandru Ioan Cuza einstimmig zum Gospodar gewählt worden". Se sugera o legătură, o filieră filo-franceză, ca urmare a alegerii lui Cuza în fruntea Moldovei: „Oberst Cuza gehört zu denjenigen Rumänen ihre militärische und politische Bildung in Paris erhalten haben. Er ist 36 Jahre alt und ein gewandter Officier".

Mihail Kogălniceanu

Aceeaşi publicaţie[12], într-un număr ulterior, oferă cititorilor câteva date concrete referitoare la detaliile alegerilor: astfel, se aminteşte faptul că prinţul Grigore Sturza a obţinut la alegerile respective un număr de 35 de voturi pentru, contra 19 voturi. În continuare, se consemnează faptul că Mihail Kogălniceanu a dat citire în adunarea electorală unei Proclamaţii care a stârnit vii aclamaţii şi care a întrunit adeziunea unanimă.

Din derularea ulterioară a evenimentelor, după „împăcarea" de rigoare dintre cele două partide aflate în competiţie, după „îmbrăţişări" şi „pupături" se constituie un comitet alcătuit din următorii: A. Panu, M. Kogălniceanu, Costache Manolache Epureanu, Lascăr Rosseti şi alţii. Informaţia cuprinde în continuare şi alte aspecte: „În cadrul Adunării ad-hoc mitropolitul releva importanţa acestui moment. Masa prezidiului este aşezată în centrul sălii. Pe rând, cei 49 de deputaţi, trec pe la masa preşedintelui şi, cu crucea şi Biblia în mâini, jură, că, de bună voie şi nesilit de nimeni, îl susţin pe Cuza ca şef de stat: „Ich erwähle den Oberst Alexandru Cuza zum regierenden Fürsten der Moldau". În continuare, ziarul vienez afirma cu tărie că astfel Cuza a fost ales ca Prinţ al Moldovei şi conducător al Statului. În sunetele clopotelor şi al salvelor de tun este adusă la cunoştinţa poporului, hotărârea adunării ad-hoc: „Colonelul Alexandru Ioan Cuza jură pe Biblie în a respecta Constituţia şi a milita pentru unirea celor două principate, Moldova şi Ţara Românească".

Aşezat pe tron, omenit conform tradiţiei româneşti cu pâine şi sare, noul ales primeşte felicitările administraţiei locale, ale mitropolitului, în numele Bisericii ortodoxe, ale lui Mihail Kogălniceanu, în numele Adunării Ad-hoc. Seara şi noaptea, oraşul a fost feeric iluminat (se menţiona în mod special Palatul Consulului francez la Iaşi!); pretutindeni puteau fi întâlnite arborări de steaguri în culorile drapelelor francez şi românesc, ca şi o multitudine de lămpi de iluminat. Pasajele ulterioare ale articolului publicat spre informarea protipendadei vieneze şi a unei părţi a lumii culte aducea cu sine date concrete ale biografiei celui ales în scaunul Moldovei.

La începutul lunii februarie (stil nou!), *Die Presse*[13], utilizând o ştire primită din Bucureşti (Walachei), cu referiri la alegerile ce urmau să aibă loc, menţiona nominal pe următorii deputaţi cunoscuţi până la acea dată: Prinţul Alexandru Ghica, logofătul I. Slătineanu,

Prințul Dimitrie Ghica, logofătul Grigore Filipescu, aga I. Cantacuzino și Carol Fălcoianu, Dr. Arsache și N. Tărtăreanu, Nicolae Bibescu și aga Dimitrie Filișanu, I. Marghiloman și S. Voinescu, I. Cantacuzino și Constantin I. Filipescu.

O știre din Iași, venită pe 15/27 ianuarie, la redacția publicației *Wiener Zeitung*[14] reconfirmă alegerea lui Alexandru Ioan Cuza în fruntea Moldovei, „ales prin voința poporului", subliniind faptul că depunerea candidaturii sale cu doar 36 de ore înaintea alegerilor a surprins întreaga opinie publică. Zvonurile din București subliniau faptul că în capitala Țării Românești mai multă lume era capacitată de ideea alegerii și aici a lui Cuza în fruntea statului. În ovațiile unanime, noul ales depune jurământul de credință: „Jur în numele Preasfintei Treimi și în fața țării mele că voi păzi cu sfințenie drepturile și interesul Patriei, că voi fi credincios Constituției în textul și în spiritul ei, că în toată domnia mea voi priveghia la respectarea legilor pentru toți și în toate, uitând toată prigonirea și toată ura, iubind deopotrivă pe cel ce m-a iubit și pe cel ce m-a urât, neavând dinaintea ochilor decât binele și fericirea nației române. Așa Dumnezeu și compatrioții mei să-mi fie întru ajutor"[15].

După alegerea lui Cuza ca domn al Moldovei, în zilele imediat următoare, au loc alegerile de deputați pentru Adunarea Electivă a Țării Românești, paralel cu o intensificare a curentului unionist, pro-cuzist. Astfel, în pofida fricțiunilor existente, la propunerea lui Vasile Boerescu, care a solicitat o ședință secretă, extinsă pe durata unei ore și jumătate de dezbateri, se stabilește acordul final: votarea ca domn, unanimă, a lui Cuza. Toate cele 64 de voturi exprimate purtau numele lui Alexandru Ioan Cuza. Vestea alegerii lui Cuza declanșează un val imens de bucurie; entuziasmul general punea stăpânire pe întreg Bucureștiul. După anunțarea votului, președintele Adunării Elective expediază o telegramă, la Iași, celui pe care-l definește drept: „Înălțimea Sa Alecsandru Ioan I domnul Moldovei și al Țării Românești", invitându-l să-și preia prerogativele. Cuza răspunde tot telegrafic: „Mulțumesc Adunării Elective... pentru votul său unanim de încredere și declar că primesc cu mândrie și recunoștință de a fi domn a Țării Românești, precum sînt domn al Moldovei"[16].

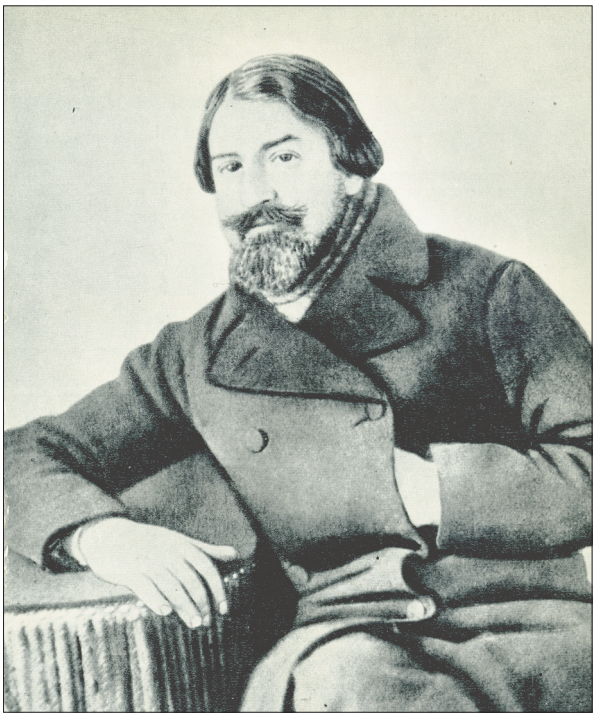
Referindu-se la importanța acestui eveniment istoric, un alt exeget[17] al epocii consemna următoarele: „Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn în ambele principate nu însemna numai triumful ideii unirii, ci și un pas important în lupta poporului român pentru progres și primul pe calea constituirii statului modern unitar".

Vestea alegerii lui Cuza trece cu repeziciune granițele românești; publicația austriacă *Innsbrucker Nachrichten*[18] își informa cititorii asupra faptului că la 5 ianuarie Cuza a fost ales domn al Moldovei și apoi, la 24 ianuarie și al Țării Românești (Walachei!): „Die Vereinigung der Donaufürstenthümer, die mehr als ein Jahr alle Staatsmänner beschäfigen hatte, steht damit auf einmal als vollendet da".

Știrile referitoare la teritoriile românești, la evenimentele imediat următoare dublei alegeri a lui Cuza în Principatele Unite se întâlnesc, în continuare, în coloanele presei austriece[19]. Iată ce scrie, în acest sens, *Wiener Zeitung*: „Obwohl seit längerer Zeit auf dieses Ziehl hingearbeitet wurde ein und denselben Fürsten in beiden Fürstenthümern zu wählen, so war man auf eine so schnelle Erledigung nicht gefasst, nun weiss man, dass es am fremden Inspirationen ..."[20].

Sub titlul „Weitere Schritte zur Verwirklichung der Union", aceeași publicație[21] amintește de o serie de măsuri inițiate, la vremea respectivă, pentru întărirea unirii: unificarea camerelor legiuitoare, cu un program alternativ de lucru al parlamentarilor de două ori pe lună, la București și Iași, constituirea unei singure Curți de Casație la Focșani ș.a.

O serie de probleme referitoare la viabilitatea noii structuri realizate în urma dublei alegeri sunt consemnate de către redacția ziarului *Die Presse*[22] alături de descoperirea făcută de organele de poliție a unui complot în care erau implicați o serie de refugiați polonezi, dar și băștinași, în frunte cu Grigore Sturza căruia urma să-i cadă victimă noul principe ales, Alexandru Ioan Cuza: „Einige von den Gefangenen erklären offen, der beizadea Sturza habe die Absicht gehabt, den Fürsten in einen Hinterhalt zu locken, ihn zu tödten, und sich dann als Landes Fürst ausrufen zu lassen".

Costache Negri

O problemă majoră care stătea pe agenda lui Cuza imediat după alegere a fost aceea a obţinerii recunoaşterii dublei sale alegeri din partea Puterilor garante. În acest sens, în misiune specială este trimis Vasile Alecsandri, care ia calea Parisului şi Londrei, dar şi a Italiei, poposind la Torino.

În capitala britanică, Alecsandri are o întâlnire cu ministrul de externe englez Malmesbury, care îi acordă o întrevedere particulară, nu ca persoană oficială; diplomatul englez afirma că „guvernul său nu poate recunoaşte lui Cuza titlul şi calitatea de principe înainte de învestitura Porţii". La asigurările date de către Vasile Alecsandri potrivit cărora partea română doreşte legături cordiale cu Poarta, oficialităţile engleze îşi reconsideră poziţia[23].

Firesc, după o dominaţie de câteva secole asupra Principatelor, Imperiul otoman îşi vedea interesele periclitate. Prezent la Constantinopol, Costache Negri îşi informa domnitorul asupra poziţiei de tergiversare pe care o adoptase Poarta, menţionând şi faptul că turcii au trecut la mobilizări de trupe la Dunăre, în graniţa românească[24]. Răspunsul lui Alexandru Ioan Cuza este prompt şi fără echivoc; se decide, la 14/26 aprilie, concentrarea armatei muntene şi moldovene într-o tabără, la Floreşti, între Ploieşti şi Câmpina, „de unde ea se putea deplasa uşor atât spre linia Dunării, cât şi, în cazul unui conflict cu Austria, spre Transilvania"[25].

Ştirile privitoare la evenimentele care se derulau cu repeziciune pe arealul românesc, dar şi cele europene, tangente la aceleaşi chestiuni, „curg" în presa austriacă: protestul Porţii faţă de dubla alegere, solicitarea acesteia în vederea organizării unei noi conferinţe europene, demisia capuchehaiei Aristarki de la Constantinopol, poziţia populaţiei române faţă de unire: „Die Mehrzahl der Bevölkerung stellt sich mit der Wahl eines einheimischen Fürsten zufrieden"[26]; se aminteşte în acelaşi număr de ziar de faptul că în Bucureşti au pătruns câteva unităţi militare cu scopul de a se substitui unei garnizoane menite a apăra Unirea. Fraternizarea cu această idee este dovedită şi de atitudinea manifestată de către cele două garnizoane, din Galaţi şi din Brăila; se face informare la proiectul constituirii, treptate, a unităţilor de miliţie care tindeau spre un efectiv de 60-70.000 de oameni, ca şi de programata deplasare la Bucureşti a colonelului Alexandru Ioan Cuza.

O ştire preluată din *Ostdeutsche Post* face referiri la dubla alegere a lui Cuza, la necesitatea unei Adunări Constituante unice, la cele 5 milioane de români care au dorit cu ardoare unirea, la, de asemenea, planificata deplasare (pe 14 februarie) la Bucureşti a lui Cuza, ca şi la posibilitatea întrunirii celor două Adunări legislative la Focşani[27].

Până la sfârşitul lunii februarie 1859, dată limită pe care ne-am propus-o spre cercetare pentru tema aleasă, ştirile sunt prezente beneficiind de un spaţiu grafic mai larg, dar şi de o interpretare in extenso a redacţiei; ele fac referire la proiectele de reformă („... auf dem Gebiete von Reformen und Projekten unionistisch-radikaler Färbung"), de starea de optimism în urma unirii interferată cu grijile cotidiene şi ale celor ce urmau („Ubrigens sehen alee ruhigen Leute der Zukunft nicht ohne Besorgnisse entgegen")[28].

Ziarul *Die Presse* publică într-unul din numerele sale, la distanţă în timp faţă de evenimentele petrecute, mesajul lui Cuza adresat deputaţilor moldoveni anunţând alegerea sa, în unanimitatea celor 64 de voturi exprimate, şi pe tronul Ţării Româneşti. În finalul acestuia, Cuza menţiona: „...meine Herren, erachten wir es für geeignet, sie von unserer Vermittlung bei den garantierenden Mächten wegen Verwirklichung der von divan ad hoc im Jahre 1857 und der moldavischer Wahlversammlung durch ihr Votum von 5. Jänner d. J. ausgedrückter Wünsche in Kenntniss zu setzen. Gott segne die vereinigten Fürstenthümern!"[29]

Am selectat din noianul de informaţii referitoare la acest moment al istoriei noastre naţionale pe cele considerate mai relevante. Demersul nostru va continua şi în numerele viitoare, cu alte publicaţii austriece şi/ori germane, cu referiri şi la alte evenimente din evoluţia istorică românească.

Note:

* *Die Presse* (Viena); *Neue Wiener Zeitung* (Viena) şi *Innsbrucker Nachrichten* (Innsbruck).

1. Din bibliografia dedicată temei amintim: Berindei D. – Cojocaru, E., *La double élection d'Alexandru Ioan Cuza à la lumière autrichienne de la corespondance diplomatique autrichienne*, în *Rev. rom. d'histoire*, 5, nr. 1, ian.-febr., 1966, pp. 13-34, Berindei D., *Reformele din timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza,* în: *Studii şi articole de istorie*, 17, 1972, pp. 25-31; Bogdan D. – Ştirban, V., *Pe urmele lui Alexandru Ioan Cuza*, Editura Sport-Turism, 1985; Bossy, R.V., *Propaganda austriacă împotriva unirii principatelor*, Editura Monitorului Oficial, Bucureşti, 1941; Cândea, V., *Unirea Principatelor şi ecoul ei internaţional*, în: *Lumea*, 4, 20 ianuarie 1966, pp. 14-15; Corivan, N., *Lupta diplomatică pentru recunoaşterea dublei alegeri a lui Alexandru Ioan Cuza*, în *Studii privind Unirea Principatelor*, Editura Academiei R.S. România, 1966, pp. 387-412; Curticăpeanu, V., *Epoca lui Cuza Vodă*, Editura Enciclopedică Română, Bucureşti, 1973; Georgescu-Buzău, Gh., *24 ianuarie 1859, Unirea Ţării Româneşti cu Moldova*, Bucureşti, 1959; Giurescu, C.C., *Viaţa şi opera lui Cuza Vodă*, Ediţia a II-a, Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1970; Hudiţă, I., *Contribuţiuni la istoria lui Cuza-Vodă*, Iaşi, 1931; Mihalache, M., *Cuza Vodă*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1967; ,***, *Alexandru Ioan Cuza, Bibliografie selectivă*, Galaţi, 1973 (Biblioteca „V.A.

Urechia", Galaţi); Rădulescu-Valasoglu, I., *Alexandru Ioan Cuza şi politica europeană*, Editura Academiei R.S. România, Bucureşti, 1974; ***, *Cuza Vodă. In memoriam ,* Editura Junimea, Iaşi, 1973; ***, *Documente privind domnia lui Alexandru Ioan Cuza*, Editura Academiei R.S. România, Bucureşti, 1989 (vol. I. – anii 1859-1861); ***, *Unirea Principatelor Române. 5-24 ianuarie Iaşi-Bucureşti 1859. Dezbaterile oficiale din Adunările elective însoţite de oarecari documente ale timpului*, Bucureşti, 1886.

2. *Wiener Zeitung* nr. 2, din 4 ianuarie 1859, p. 6 (ziarul avea în această perioadă un tiraj de peste 20.000 de exemplare).
3. *Die Presse* (Viena), an 11, nr. 3 din 5 ianuarie 1859, p. 1.
4. *Idem*, nr. 4 din 6 ianuarie 1859, p. 1.
5. Rădulescu-Valasoglu, I., *Alexandru Ioan Cuza şi politica europeană*, Editura Academiei R.S. România, Bucureşti, 1974, p. 9.
6. Giurescu, C.C., *Viaţa şi opera lui Cuza Vodă*, Ediţia a II revăzută şi adăugită, Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1970, p. 37.
7. *Innsbrucker Nachrichten*, anul 6, nr. 4 din 7 ianuarie 1859, p. 26.
8. Anul 11, nr. 5 din 8 ianuarie 1859, p. 1.
9. Nr. 13 din 18 ianuarie 1859, p. 1; aceeaşi ştire este preluată şi publicată şi în *Die Presse*, anul 12, nr. 14 din 19 ianuarie 1859, p. 3.
10. *Innsbrucker Nachrichten*, anul 6, nr. 15 din 20 ianuarie 1859, p. 3 (123).
11. Anul 12, nr. 18 din 23 ianuarie 1859, p. 3.
12. Anul 12, nr. 20 din 26 ianuarie 1859, p. 3.
13. Anul 12, nr. 26 din 2 ianuarie 1859, p. 3; *Wiener Zeitung*, nr. 26 din 4 februarie 1859, p. 2.
14. Numărul 26 din 3 februarie 1859, p. 3; vezi şi Corivan, N., *Câteva precizări cu privire la alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn al Moldovei*, în: *Anuarul Institutului de istorie şi arheologie „A.D. Xenopol"*, Iaşi, IV (1967), pp. 183-184.
15. Textul în: Giurescu, C.C., *op.cit.*, p. 49.
16. *Ibidem*, p. 57.
17. Curticăpeanu, V., *Epoca lui Cuza Vodă*, Editura Enciclopedică Română, 1973, p. 52.
18. Anul 6, nr. 30 din 8 februarie 1859, p. 6 (258); vezi şi *Die Presse*, anul 12, nr. 29 din 6 februarie 1859; nr. 31 din 9 februarie 1859, p. 3 al aceleiaşi publicaţii descrie pe larg alegerea lui Cuza ca domnitor şi în Ţara Românească subliniind faptul că acesta a depus jurământ pentru a fi „...Treu an der Fürstenthümer gegebennen Constitution zu hatten und in Gemeinschaft mit denn zu wählenden Fürsten der Walachei das gemeinsamme Werk dem Gesetzebung auszuführen".
19. *Die Presse*, anul 12, nr. 31 din 9 februarie 1859, p. 3; *Wiener Zeitung*, nr. 32 din 10 februarie 1859, p. 1.
20 Numărul 36 din 15 februarie 1859, p. 5.
21. *Idem.*
22. *Idem.*
23. Rădulescu-Vasaloglu, I., *op.cit.*, p. 19; Giurescu, C.C., *op.cit.*, p. 83; *Die Presse*, anul 12, nr. 36 din 15 februarie 1859, p. 1; *Wiener Zeitung*, nr. 41 din 21 februarie 1859, p. 3 (167).
24. *Die Presse*, anul 12, nr. 35 din 13 februarie 1859, p. 3.
25. Giurescu, C.C., *op.cit.*, p. 85.
26. *Wiener Zeitung*, nr. 39 din 18 februarie 1859, p. 1.
27. *Die Presse*, anul 12, nr. 35 din 18 februarie 1859, p. 4.
28. *Wiener Zeitung*, nr. 43 din 23 februarie 1859, p. 3.
29. *Die Presse*, anul 12, nr. 43 din 23 februarie 1859, p. 3.

Selective Bibliography

Bogdan D. – Ştirban, V., *Pe urmele lui Alexandru Ioan Cuza / Observing Alexandru Ioan Cuza's Footsteps*, Editura Sport-Turism, 1985

Bossy, R.V., *Propaganda austriacă împotriva unirii principatelor / Austrian Propaganda against the Union of the Principalities*, Editura Monitorului Oficial, Bucureşti, 1941

Curticăpeanu, V., *Epoca lui Cuza Vodă / Prince Cuza's Era*, Editura Enciclopedică Română, Bucureşti, 1973

Giurescu, C.C., *Viaţa şi opera lui Cuza Vodă / Prince Cuza's Life and Work*, IInd edition, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1970

Rădulescu-Valasoglu, I., *Alexandru Ioan Cuza şi politica europeană / Alexandru Ioan Cuza and the European Politics*, Editura Academiei R.S. România, Bucureşti, 1974

***, *Cuza Vodă. In memoriam ,* Editura Junimea, Iaşi, 1973

***, *Documente privind domnia lui Alexandru Ioan Cuza / Documents regarding Alexandru Ioan Cuza's Reign*, Editura Academiei R.S. România, Bucureşti, 1989 (I[st] volume, years 1859-1861)

surse imagini:
- Giurescu, C.C., *Viaţa şi opera lui Cuza Vodă*, Ediţia a II revăzută şi adăugită, Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1970
- Rădulescu-Valasoglu, I., *Alexandru Ioan Cuza şi politica europeană*, Editura Academiei R.S. România, Bucureşti, 1974.